

Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова

№ _____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
ХНУМГ імені О.М. Бекетова
_____ проф. В.М. Бабаєв

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для навчання за програмою підготовки
магістра

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

освітня програма «**Адміністративний менеджмент**»

Зміст

Вступ.....	3
1. Порядок складання фахового вступного випробування.....	3
2. Перелік тем, що виносяться для проведення фахового випробування.....	4
3. Критерії оцінювання, структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників	12
4. Список літератури, що рекомендовано для підготовки	12

Вступ

До вступу на навчання за другим рівнем вищої освіти «Магістр» допускаються вступники, які завершили навчання та здобули освітньо-кваліфікаційні рівні «Бакалавр» або «Спеціаліст», або «Магістр». Фахове вступне випробування проводиться державною мовою як комплексна перевірка знань достатніх для навчання в магістратурі зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (Освітня програма «Адміністративний менеджмент»).

Метою навчання за цією спеціальністю (освітньою програмою) є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють професійними компетентностями з адміністративного управління та адміністрування в публічній сфері та спроможні забезпечити ефективне функціонування та сталий розвиток організацій на рівнях держави, її регіонів і суб'єктів господарювання.

Набуті професійні компетентності магістрів зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» спрямовані на забезпечення ефективного публічного управління та місцевого самоврядування в умовах глобальних викликів і демократичних перетворень та формують у випускників уміння володіти понятійно-категоріальним апаратом щодо публічного управління та адміністрування, адміністративного менеджменту, знання та навички володіння законодавчою і нормативно-правовою базою щодо ефективної роботи організацій публічної сфери.

1. Порядок складання фахового вступного випробування

Фахове вступне випробування складається у формі тестів з тем, що формують компетентності, які необхідні для подальшого успішного навчання за програмою підготовки магістра.

Фахове вступне випробування проводиться з метою встановлення якісного рівня підготовки вступників для визначення їх спроможності навчатися за освітньою програмою підготовки магістрів «Адміністративний менеджмент» зі спеціальності 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Для проведення фахового вступного випробування формується фахова атестаційна комісія, головою якої призначається завідувач випускової кафедри. До складу комісії входять провідні викладачі випускової кафедри.

Комплект білетів для проведення фахового випробування складається з не менш ніж 30 білетів, до кожного з яких включено 50 екзаменаційних питань. На проведення екзамену відводиться дві години. Критерії оцінювання наведено у розділі 3.

2. Перелік тем, що виносяться для проведення фахового випробування

Фахове вступне випробування визначає рівень знань, вмінь і практичних навичок, здатність мислити, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, що визначають здатність вступника успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність у напрямках:

- загальних закономірностей виникнення, розвитку і функціонування державно-правових явищ, глибинну сутність держави і права, взаємообумовлений характер їхніх зв'язків, зв'язок держави і права з різноманітними суспільними явищами і процесами;

- ефективного управління організаціями на національному, регіональному рівнях і рівнях суб'єктів господарювання;

- формування, функціонування та розвитку системи адміністративного менеджменту організації, що знаходиться в публічній сфері;

– розуміння основних економічних явищ і процесів, розуміння основ економічного мислення, яке опирається на глибоке знання економічних законів та механізму їх впливу на суспільні процеси, використання передового досвіду для підвищення ефективності національного виробництва в умовах наростаючої обмеженості ресурсів;

– формування сучасного мислення та спеціальних знань у галузі публічного управління та адміністрування для ефективного адміністративного управління на національному, регіональному рівнях і рівні суб'єктів господарювання.

Фахове вступне випробування проводиться за такими темами:

Тема 1. Походження, сутність та основні риси держави

Зміст теми. Виникнення держави. Загальна характеристика існуючих теорій виникнення держави і права: підстави і причини різноманітності підходів. Поняття, сутність і ознаки держави. Методи здійснення державної влади. Функції держави. Типологія держав. Форми держави. Форма правління: поняття, суть, зміст і типологія. Загальна характеристика монархій і республік. Форма державного устрою, її сутність і види: унітарна, федеративна, і конфедеративна. Механізм держави. Сучасні концепції держави.

Тема 2. Теорія права

Зміст теми. Проблеми походження права. Поняття і ознаки права, його принципи і функції. Соціальне призначення права і його сутнісні характеристики: нормативність, загальна обов'язковість, формальна визначеність, системність, універсальність, забезпеченість державою та ін. Поняття принципів права і їх класифікація. Система і класифікація функцій права. Правове регулювання. Необхідність і закономірність соціальної

регламентації суспільних відносин. Норми права. Поняття, ознаки, функції і види соціальних норм. Поняття, суть і підстави класифікації правових норм. Форми (джерела) права. Правотворчість. Правотворчість і нормотворчість: поняття і співвідношення. Система права. Система законодавства. Правові відносини. Правове регулювання і правореалізація: співвідношення і взаємодія. Юридична відповідальність. Правосвідомість і правова культура. Законність і правопорядок. Правовий статус особи.

Тема 3. Основи економічного розвитку

Зміст теми. Економіка як сфера людської діяльності. Поняття «економіка» і його зміст. Співвідношення понять «економіка» і «господарство». Суть економічної діяльності. Причини існування економіки. Потреби і обмеженість ресурсів. Процес виробництва. Потреби як рушійна сила економічного розвитку. Поняття потреб. Економічні потреби. Види потреб. Економічні інтереси. Економічні блага: поняття, властивості, класифікація. Економічні ресурси: властивості, класифікація. Економічна система. Поняття та складові економічної системи. Власність як інституційна основа економічної системи. Сутність власності. Типи, форми і види власності.

Тема 4. Макроекономічні та мікроекономічні аспекти функціонування та розвитку організації

Зміст теми. Національна економіка і її розвиток. Економічні показники національної економіки. Економічне зростання та його зміст. Поняття макроекономічної рівноваги та механізм її досягнення. Циклічність як форма економічного розвитку. Інфляція, її суть, причини та наслідки. Безробіття, його суть, причини і наслідки. Доходи і соціальний захист. Рівень життя населення та його складові. Фінанси, їх суть і функції. Фінансова система та її структура. Податки, їх суть і функції. Державний бюджет та його структура. Міжнародні економічні відносини. Формування та еволюція

ринкової системи. Натуральне господарство. Товарне господарство. Товар та його властивості. Грошове господарство. Походження та еволюція грошей. Гроші, їх суть та функції. Ринок, його суть і функції. Поняття ринку: його умови існування та характерні ознаки. Функції ринку. Функціонування ринкового механізму. Ринковий попит та фактори, що його визначають. Поняття попиту. Закон попиту. Цінові та нецінові фактори попиту. Ринкова пропозиція та фактори, що її визначають. Поняття пропозиції. Закон пропозиції. Цінові та нецінові фактори пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції та встановлення ринкової ціни. Умови функціонування ринку. Конкуренція і монополія. Ринок ресурсів, його складові та особливості функціонування. Підприємництво, його суть і функції. Виробництво на підприємстві. Витрати виробництва та їх види. Капітал підприємства та його структура. Доходи підприємства та прибуток.

Тема 5. Система адміністративного менеджменту та апарат управління

Зміст теми. Система адміністративного управління організацією. Категорії адміністративного менеджменту. Структура системи адміністративного менеджменту. Рівні формування системи адміністративного менеджменту. Адміністративний менеджмент в бізнес-організаціях, некомерційних та громадських організаціях. Адміністративні органи управління та їх різновиди. Адміністрація (апарат управління) як орган адміністративного управління та суб'єкт адміністративного менеджменту, її форми, завдання, функції та структура. Сутність і значення процесу адміністративного менеджменту. Складові процесу адміністративного менеджменту: функції (технологія), методи, управлінські рішення. Менеджер-адміністратор як ключовий елемент системи адміністративного управління та суб'єкт адміністративного менеджменту. Зміст діяльності, функції й завдання менеджера-адміністратора.

Адміністративні посади та їх ієрархія. Вимоги до сучасного менеджера-адміністратора.

Тема 6. Планування в адміністративному менеджменті

Зміст теми. Сутність адміністративного планування. Цільовий підхід до планування. Принципи адміністративного планування. Рівні адміністративного планування. Методичні основи адміністративного планування. Методи розробки планів. Графіки виконання робіт. Стратегічне бачення, прогнозування і програмування. Перспективне і стратегічне планування як основна функція адміністрації. Цільові комплексні програми. Короткотермінові та оперативні плани. Календарні плани. Маршрутні карти. Індивідуальні плани.

Тема 7. Організування праці підлеглих та проектування робіт

Зміст теми. Сутність організування діяльності адміністрації та її роль в адміністративному менеджменті. Організування структури адміністрації. Закріплення повноважень, обов'язків та відповідальності працівників адміністрації підприємства. Делегування повноважень. Централізація та децентралізація управлінських повноважень в апараті управління. Конкретизація відповідальності. Методологічні основи проектування організаційних структур адміністративного управління. Фактори, які впливають на процес проектування. Процедура проектування організаційних структур адміністративного управління. Інструменти проектування. Горизонтальний, функціональний розподіл праці та вертикальна спеціалізація адміністративного управління. Рівні адміністративного управління. Департаменталізація в апараті управління. Види департаменталізації. Адміністративні одиниці. Масштаб керованості. Побудова ієрархії адміністративного управління в апараті управління. Концепція проектування роботи. Аналіз роботи. Зміст, вимоги та контекст роботи. Параметри роботи.

Сприйняття змісту роботи. Зв'язок технології та проектування роботи. Моделі проектування робіт.

Тема 8. Мотивування, контролювання та регулювання в адміністративному менеджменті

Зміст теми. Форми мотивування адміністративних працівників. Запобігання демотивації. Роль посадових окладів, надбавок, доплат та премій у мотивуванні апарату правління. Нетрадиційні підходи до мотивування працівників апарату управління. Побудова систем стимулювання адміністрації. Види контролювання діяльності апарату управління. Попередній, поточний та завершальний контроль діяльності апарату правління. Особливості та умови контролювання адміністративної діяльності. Зміст адміністративного та виконавчого контролю. Принципи адміністративного контролю. Види адміністративного контролю. Зовнішній та внутрішній адміністративний контроль. Адміністративні стандарти. Суцільний та вибіркового способи контролю. Візуальні та автоматизовані види контрольного спостереження. Інструменти адміністративного контролю. Бюджетний контроль, адміністративний аудит, статистичне спостереження, особисте спостереження, доповідь, звіт, нарада. Особливості регулювання адміністративної діяльності в організації. Регулювання як спосіб усунення відхилень і недоліків адміністративної діяльності.

Тема 9. Адміністративні методи управління

Зміст теми. Методи адміністративного менеджменту та їх класифікація. Організаційно-розпорядчі та адміністративно-розпорядчі методи. Накази, розпорядження, усні вказівки. Регламентація управління. Види регламентів. Методика розробки регламентів. Сучасні підходи до розробки регламентів. Особливості регламентації у сфері обслуговування. Документаційне, інформаційне, правове, кадрове і технічне забезпечення

системи адміністративного менеджменту. Адміністративне діловодство в організації. Природа адміністративної влади. Персоналізація та персоніфікація влади. Типологія керівників і підлеглих. Авторитет керівника. Обов'язки, права та відповідальність підлеглих. Адміністративний вплив. Способи адміністративного впливу. Дисциплінарний вплив. Організація дисципліни та порядку. Розпорядження як спосіб реалізації адміністративної влади. Делегування влади підлеглим. Раціоналізація, демократизація та економізація відносин між підлеглими й адміністрацією. Колективне управління.

Тема 10. Адміністрування управлінських рішень

Зміст теми. Види управлінських рішень в системі адміністративного менеджменту. Створення системи комунікацій і інформаційного забезпечення організації. Побутова комунікаційних мереж в апараті управління. Форми адміністрування управлінських рішень. Характеристика систем виконання управлінських рішень. Форми прийняття управлінських рішень адміністрацією. Характеристика систем виконання управлінських рішень. Контроль ухвалених рішень. Оцінка реалізації управлінських рішень. Санкції і стимулювання.

Тема 11. Сучасні технології адміністративного менеджменту

Зміст теми. Інформаційні системи - основа сучасних технологій адміністративного менеджменту. Види та форми інформаційних систем в адміністративному менеджменті. Процесний підхід в адміністративному менеджменті. Адміністративні ноу-хау. Адміністрування бізнес-процесів. Адміністративний менеджмент та концепція «заощадливого виробництва». Інтеграція системи адміністративного менеджменту з автоматизованою системою управління організацією (ERP-системи). Адміністративний менеджмент і системи управління якістю за стандартами ISO.

Тема 12. Теоретико-методологічні основи державного та регіонального управління

Зміст теми. Основи теорії державного управління. Соціальна природа поняття «державне управління», його мета та зміст. Ознаки державного управління. Функції державного управління. Державна влада та державне управління. Поняття та класифікація методів державного управління. Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку. Роль різних гілок влади у процесі державного управління. Законодавча влада в системі державного управління. Роль виконавчої влади в управлінні. Судова влада у системі державного управління. Сутність і види контролю у суспільстві. Регіональне управління: сутність, цілі та функції. Державна регіональна політика: поняття, сутність і принципи. Основні напрями регіонального управління. Механізми реалізації регіональної економічної політики. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіонів. Державні та регіональні програми.

Тема 13. Менеджмент органів державної влади

Зміст теми. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні. Права, компетенція, функції центральних органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів України: структура і компетенція. Міністерства України та їх повноваження. Державні комітети (державні служби) України та інші центральні органи виконавчої влади: їх статус, функції. Територіальні органи центральних органів виконавчої влади: права, компетенції, функції. Регіональні органи державного управління. Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Основні завдання, правовий статус, компетенції місцевих державних адміністрацій. Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні. Внутрішня організація та управління органів державної влади. Державна служба: поняття, риси,

функції, принципи, види, організація. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади.

3. Критерії оцінювання, структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників

Відповіді на екзаменаційні питання оцінюються за 100-бальною шкалою (2 бали за кожну вірну відповідь). Результати фахового випробування переводяться у національну шкалу (табл. 1).

Таблиця 1 – Шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. Список літератури, що рекомендовано для підготовки

1. Конституція України [текст]: (відповідає офіційному текстові). – К.: Центр учбової літератури прийнята, 2015. – 56 с.

2. Воронкова В.Г. Менеджмент в державних організаціях : Навч. посібн. / В. Г. Воронкова. – К., 2004.

3. Гордієнко Л. Ю. Адміністративний менеджмент : навчальний посібник / Л. Ю. Гордієнко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 216 с.

4. Гриньова В. М. Державне регулювання економіки : підручник /

Гриньова В. М., Новікова М. М. – К. : «Знання», 2008. – 398 с.

5. Державне управління: основи теорії, історія та практика: Навчальний посібник/ В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній, М.М. Іжа, Г.І. Арабаджи / За заг. ред. Надолішнього П.І., Бакуменка В.Д. - Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. – 394 с.

6. Загальна теорія держави і права / Цвік М.В. - Харків: Право, 2002. - 432 с.

7. Костюк В.С. Економічна теорія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.С. Костюк, А.М. Андрющенко, І.П. Борейко. - К. : Центр учб. л-ри, 2009. - 282 с.

8. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посіб. / В. Я. Малиновський. — Луцьк, 2000. – ел.в.

9. Мельник А. Ф. Державне управління : підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна; за ред. А. Ф. Мельник. – К. : Знання, 2009. – 582 с.

10. Основи держави і права України: Підручник для ВНЗ. Затверджено МОН / За ред. В.Л. Ортинського. — К., 2008. — 583 с.

11. Ярмиш О.Н., Серьогін В.О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник. – Харків: Вид-во Національного ун-ту внутр. справ, 2002 – 532 с.

Голова фахової атестаційної комісії,

д-р екон. наук, професор,

зав. кафедри менеджменту і адміністрування

М. М. Новікова